

İqtisadi artım və innovativ metodlardan istifadə yolları

İqtisadiyyat və idarəetmə

Abbaszadə M.T.

AMEA-nın İqtisadiyyat İnstitutu

E-mail: h.ibo@mail.ru

Birbaşa innovativ fəaliyyətin dövlət tərəfindən maliyyələşdirilməsi, onun güzəştli şərtlərlə kreditləşdirilməsi, dövlət vəsaiti hesabına yüksəkixtisaslı kadrların hazırlanması məsələlərinə baxılmışdır.

Açar sözlər: davamlı inkişaf, iqtisadi inteqrasiya, milli iqtisadiyyat, makroiqtisadiyyat, dövlət siyasəti, rəqabət.

Giriş

Qeyd edildiyi kimi, müasir mərhələdə milli iqtisadiyyatın modernləşdirilməsi əsasında rəqabət qabiliyyətinin yüksəldilməsi dövlətin sənaye siyasətinin prioritet istiqamətlərindən biridir. Bunun üçün ölkədə elm tutumlu və yüksək texnologiyalı, rəqabətədavamlı və ixracyönümlü, dünya standartlarına cavab verən məhsulların istehsal edilməsi, dövlət dəstəyi tədbirlərinin genişləndirilməsi, dövlət tənzimlənməsi sisteminin təkmilləşdirilməsi, investisiya mənbələri və resurslarının müəyyənəşdirilməsi, artırılması və bu resurslardan tam və səmərəli istifadənin təmin edilməsi, təbii sərvətlərin və əmək resurslarının səfərbər edilməsi, ölkədə innovasiya siyasətinin gücləndirilməsi və s. tədbirləri həyata keçirməklə milli iqtisadiyyatın dayanıqlı və davamlı inkişafına nail olmaq mümkündür [1].

Bu məqsədlə rəqabətədavamlı məhsul istehsalının dəstəklənməsi, ixracyönümlü istehsal sahələrinin yaradılmasının təşviqi, bu sahədə regional və dünya iqtisadiyyatına inteqrasiyanın gücləndirilməsi, dünyada mövcud olan elmi-texniki innovasiya proseslərinə fəal qatılma, ixtisaslı işçi qüvvəsinin hazırlanması istiqamətində ciddi addımların atılması, ixracın dəstəklənməsi və daxili bazarın etibarlı qorunması mühüm əhəmiyyətə malikdir. Qeyd edilənlərdən də görüldüyü kimi, modernləşmə məqsəd deyil və əsas etibarlı ilə milli iqtisadiyyatın rəqabət qabiliyyətinin yüksəldilməsi məqsədinə çatılması üçün bir vasitədir. Bu irimiqyaslı ümummillə vəzifə strateji əhəmiyyətə malik olmaqla ölkə əhalisinin rifah halının inkişaf etmiş ölkələr səviyyəsinə yüksəldilməsi məqsədinə xidmət etməlidir.

Məsələnin qoyuluşu

Digər proseslərdə olduğu kimi, modernləşməyə də bir çox amillər təsir edir. Məsələn, aydındır ki, yeni texnika və texnologiyanın sürətli tətbiqi milli iqtisadiyyatın inkişafını sürətləndirir və beləliklə də modernləşməyə ciddi dəstək verir. O cümlədən, xaricdən texnologiya idxalı da modernləşdirmə prosesini sürətləndirə bilər. Lakin dövlətlərin çoxu bu halda ölkənin özünün tədqiqat və araşdırma qabiliyyətinin, eləcə də müvafiq olaraq innovasiya gücünün itirilməsindən narahatdır. Ona görə də bu halda innovasiyaya kapital qoyan qlobal səviyyəli xarici şirkətlərlə əməkdaşlıq etmək daha faydalıdır, lakin belə əməkdaşlıqdan fayda götürülməsi qarşılıqlı əməkdaşlıq şərtlərindən çox asılıdır [2].

Təbii ki, əməkdaşlıq zamanı, milli və dövlətçilik prinsiplərinin nəzərə alınması, qarşılıqlı səmərəli əməkdaşlığın başlıca şərtidir. Başqa sözlə desək, milli istehsalın texnoloji quruluşunun

müasir dünyada mövcud olan yüksək səviyyəyə yüksəldilməsi və milli iqtisadiyyatın özündə texnoloji şəbəkələr yaradılmasının təmin edilməsi belə əməkdaşlığın əsas şərti olarsa, ondan əhəmiyyətli fayda götürmək mümkündür. Belə siyasətin həyata keçirilməsi üçün yerli innovasiya müəssisələrinin yaradılması, təmərküzləşmənin təşviqi qlobal şirkətlərin innovasiya qoyuluşlarının və xarici tədqiqatçıların cəlb edilməsi üçün olduqca vacibdir.

Aydındır ki, tədqiqatların genişləndirilməsi və texnologiyaların inkişaf etdirilməsi sahəsində mövcud olan xüsusiyyətləri, innovasiya fəaliyyətinin əhəmiyyəti və dərəcəsi bazar iqtisadiyyatının inkişaf səviyyəsi ilə sıx əlaqədardır. Təhsil və texnologiya sahəsində siyasəti formalaşdıran qurumların gücü və ənənələri, bu sahədə məsuliyyətin mərkəzi və yerli orqanlar arasında bölgüsü, müxtəlif nazirliklərin rol və gücləri, hökumət-sənaye əlaqələrinin xarakteri, dövlət-özəl sektor arasındakı münasibətlərin səviyyəsi baxımından müxtəlif ölkələr arasında ciddi fərqlər mövcuddur. Bəzi ölkələr (məsələn, C.Koreya, Yaponiya və s.) təhsilin təməlinin gücləndirilməsinə üstünlük verdikləri halda, digər ölkələr (məsələn, ABŞ) dövlət tədqiqat müəssisələrinin müvafiq məqsədlərə istiqamətlənmiş fəaliyyətinə xüsusi əhəmiyyət verirlər. Müxtəlif Avropa ölkələrində isə innovasiya mədəniyyətinin, xüsusən kiçikmiqyaslı müəssisələrdə yüksəldilməsi ön plana çəkilir.

Araşdırma və təcrübə belə deməyə əsas verir ki, texnologiya siyasətinin müəyyən bir xəttə tabe edilməsi hökumət müdaxilələrinin səmərəliliyinin azaldılması riskini artırır. Ancaq bu, eyni zamanda, ölkənin innovasiya qabiliyyətinin artırılmasında misilsiz faydalar verə bilər. Qeyd edildiyi kimi, modernləşmənin başlıca təkanvericisi innovativ fəaliyyətin gücləndirilməsidir. Daha doğrusu, modernləşmə və innovasiya qarşılıqlı əlaqədar anlayışlardır. İnnovasiya modernləşməni təmin etdiyi kimi, öz növbəsində də modernləşmənin son məqsədi innovasiya iqtisadiyyatına keçirilməsindən ibarətdir. Başqa sözlə desək, innovasiya fəaliyyətinin aktivləşdirilməsi beynəlxalq rəqabət qabiliyyətinin yüksəldilməsi üçün aparılan modernləşmə siyasətinin mühüm tərkib hissəsidir. Müasir mərhələdə innovasiya sferasının – elm, yeni texnologiya, elmtutumlu sahələrin inkişafı və dinamikliyi iqtisadi inkişafın, milli iqtisadiyyatın, milli sənayenin və firmaların rəqabət qabiliyyətinin əsasını təşkil edir [3].

Aydındır ki, qloballaşan dünyada fasiləsiz olaraq kəskinləşən rəqabət mübarizəsində yalnız o ölkələr qalib gələcəklər ki, onlar elmi-texniki və informasiya inqilablarının sürətlənməsi, bu inqilabların ən yeni nəticələrinin manesiz tətbiqi üçün şərait yaradacaqdır. Bununla da, innovasiya amilindən maksimum istifadə olunması müasir iqtisadi sistemlərin, o cümlədən milli sənayenin davamlı inkişafının təmin olunmasının həlledici şərtidir. Bütün bunlar isə, yalnız mövcud imkanların texnoloji yeniliklərin prioritet istiqamətlərinə yönəldilməsini, bazar mühitinin kriminal ünsürlərdən azad olunmasını və sağlam rəqabətin təmin olunmasını, innovasiya aktivliyinin ciddi şəkildə artırılmasını, dövlət tənzimləmələrinin köklü şəkildə yaxşılaşdırılmasını, iş qüvvəsinin məhsuldarlığının yüksəldilməsini, insanların yaradıcılıq və təşəbbüskar fəaliyyətinin stimullaşdırılmasını tələb edir.

Məlum olduğu kimi, milli iqtisadiyyatda modernləşmə və rəqabətqabiliyyətliliyin əsasını təşkil edən innovasiya fəaliyyətinə yeni məhsul buraxılması və ya mövcud məhsulda keyfiyyət dəyişikliyinə edilməsi, məhsul istehsalı və bölgüsünün yeni üsullarının mənimsənilməsi, yeni satış bazarlarının mənimsənilməsi, xammal və digər istehsal amilləri təchizatının yeni mənbələrinin tapılması və inkişaf etdirilməsi, kadr ilə təminatın yeni formalarının inkişaf etdirilməsi, idarəetmədə yeni üsul və standartların tətbiqi, təsərrüfat subyektlərinin yeni strateji kursunun reallaşdırılması, yeni maliyyə mənbələrinin əldə edilməsi, maliyyə ehtiyatlarının uçuotu və istifadə edilməsində yeni üsulların tətbiqi, rəqiblərlə, satıcılarla, istehlakçılarla, mülkiyyətçilərlə, digər “təsir mərkəzləri” ilə qarşılıqlı əlaqələrdə yeni formaların tətbiqi və s. aiddir. Ümumilikdə isə, göstərilən fəaliyyət növlərini inzibati və texnoloji innovasiyalar, məhsul və proses innovasiyaları, radikal innovasiyalar olmaqla üç qrupda təsnifləşdirə bilərik [4].

Həll üsulları

Araşdırmalar göstərir ki, milli innovasiya sistemi və siyasəti hələ tam formalaşmamışdır. Onun əsas ünsürləri – elmi-texniki sfera, müəssisələr və innovasiya strukturlarıdır ki, onlar bir-birindən təcrid olunmuş şəkildə fəaliyyət göstərirlər. Milli iqtisadiyyatın inkişaf strategiyası hələ-

lik innovasiya yolu ilə inkişafa, milli və xarici elmi yeniliklərdən tam istifadə olunmasına istiqamətlənməmişdir. O cümlədən, Azərbaycanın milli sənayesində innovasiya situasiyası belədir ki, bir tərəfdən, ölkədə müəyyən fundamental və texnoloji başlanğıclar, ixtisaslı elmi və mühəndis kadrları mövcuddur, digər tərəfdən isə, milli sərvətin həmin vacib tərkib hissəsi heç də həmişə konkret innovasiyaların tətbiqinə yönəldilməmişdir.

Tədqiqatlar göstərir ki, milli məhsulun, xüsusən xaricə göndərilən əmtəələrin rəqabətqabiliyyətinin yüksəldilməsində bazarın artan tələbinin rolu müşahidə olunur. Lakin bir sıra amillər, o cümlədən maliyyə vəsaitinin çatışmazlığı bu istiqamətdə innovasiya fəallığının artmasına mənfi təsir göstərir. Belə ki, yeni maliyyə strukturları (xüsusən kommertiya bankları) innovasiya layihələrinin reallaşdırılmasına vəsait qoymaqdan çəkinirlər. Ona görə də bu sahədə vəsait qoyuluşlarının dövlət tərəfindən stimullaşdırılması məqsədəuyğun olardı [5].

Məlumdur ki, rəqabətqabiliyyətliliyin əsasını təşkil edən innovasiya səviyyəsi və innovativ tədbirlər, əsas etibarilə elmə ayrılan xərclərlə əlaqədardır. Baxmayaraq ki, XXI əsrin əvvəllərindən etibarən iqtisadiyyatın modernləşdirilməsinin mühüm tərkib hissəsi kimi innovasiya fəaliyyəti müəyyən dərəcədə canlanmağa başlamışdır, lakin bu hələ digər ölkələrlə (İtaliya, Yaponiya, Portuqaliyada və s.) müqayisədə xeyli aşağı səviyyədədir. Əslində isə, yenilik dərəcələrinə görə innovasiyalar prinsipcə yeni və nisbi yeniliyə malik innovasiyalara bölünür. Məhsulun, texnologiyanın və xidmətlərin prinsipcə yeni növləri üstünlüyə, mütləq yeniliyə malik olur və orijinal nümunələr adlanır. Bu nümunələrin əsasında çoxaldılaraq yenilik-imitisiyalar surətlər əldə edilir [6].

Qeyd olunduğu kimi texnoloji innovasiyaların məhsul və proses olmaqla iki tipi fərqləndirilir, eləcə də yeni məhsulun tətbiqi radikal məhsul innovasiyası kimi müəyyən edilir. Belə yeniliklər prinsipcə yeni texnologiyalara, ya da mövcud texnologiyaların yeni qaydada tətbiqi ilə əlaqələndirilməsinə əsaslanır. Məhsulun təkmilləşdirilməsi mövcud məhsulun keyfiyyət və ya digər xarakteristikalarının dəyişilməsini əks etdirir. Texnoloji innovasiyaların başqa bir növü olan proses innovasiyası istehsal və texnologiyanın yeni və ya xeyli təkmilləşdirilmiş üsullarının mənimlənməsində, tətbiq edilən avadanlıqda və ya istehsalın təşkilində dəyişikliklərdən ibarətdir. Bu baxımdan da, rəqabətqabiliyyətli məhsul istehsalının artırılmasının vacib şərtlərindən biri də milli və xarici elmi yeniliklərin iqtisadiyyata vaxtında çatdırılmasıdır. Başqa sözlə desək, ETT nailiyyətlərinin, o cümlədən qabaqcıl beynəlxalq təcrübənin operativ və davamlı olaraq tətbiqi, rəqabətqabiliyyətli məhsul istehsalının başlıca prinsiplərindən biridir.

Innovasiyalara çəkilən xərcləri Azərbaycan timsalında təhlil edərkən aydın olur ki, bu xərclər qeyri-sabit olmaqla yanaşı, sənayecə inkişaf etmiş ölkələrlə müqayisədə çox aşağıdır. Belə ki, sənaye məhsullarının ümumi dəyərində texnoloji innovasiyalara çəkilən xərclər Azərbaycanda 0,03% təşkil etdiyi halda, Almaniyada bu rəqəm 5.0%, İtaliyada 2.3%, İspaniyada 1.4%, Rusiyada 1.16% və s. olmuşdur.

Müşahidələr göstərir ki, milli iqtisadiyyatda innovasiyalara mane olan amillərdən biri də maliyyə vəsaitlərinin kifayət qədər olmamasıdır. Bu vəsaitlərin kifayət qədər olmaması, dövlətdən kifayət qədər maliyyə yardımının alınmaması, yeniliklərin dəyərinin, yəni tətbiqinin yüksək olması, müəssisələrin innovasiya potensialının aşağı olması, innovasiya fəaliyyətini tənzimləyən və stimullaşdıran qanunvericilik normativ-hüquqi sənədlərin olmaması, texnologiya bazarının inkişaf etməməsi və digər əsas və həlledici amillər xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. Ümumiyyətlə, dünya təcrübəsi də sübut edir ki, innovasiya fəaliyyətinin canlanması üçün büdcə vəsaitlərinin çatışmazlığı özünü kəskin şəkildə büruzə verir. Ona görə də ölkədə daxili və xarici mənbələrdən cəlb edilmiş sərmayə qoyuluşlarının innovasiya fəaliyyətinin genişləndirilməsinə yönəldilməsi iqtisadi siyasətin prioritet istiqaməti olmalıdır. Təcrübə də göstərir ki, milli iqtisadiyyatın rəqabətqabiliyyəti yalnız bu halda köklü surətlə artırıla və davamlı inkişaf təmin edilə bilər.

Dövlət innovasiya fəaliyyətinə birbaşa maliyyə dəstəyi göstərməklə yanaşı, bu sahədə əlverişli şəraitin yaradılmasına da xüsusi diqqət yetirməlidir. Belə ki, iqtisadi qloballaşma ölkələrin istehsal sistemləri ilə yanaşı innovasiya sistemlərini də bir-birindən asılı vəziyyətə salmışdır. Qloballaşma şəraitində bazarlarda rəqabət mübarizəsinin kəskinləşməsi, elm və texnologiyada sürətlə özünü göstərən dəyişikliklər təsərrüfat subyektlərini məcbur edir ki, innovasiyadan fasiləsiz istifadə etsinlər. Qeyd olunduğu kimi, innovasiyanın iki növü vardır: texnologiya və idarəçi-

lik sahəsində innovasiyalar. İdarəçilik sahəsində firmalararası şəbəkələşmə və əməkdaşlıq rəqabət gücünü artırmaq üçün müstəsna əhəmiyyət kəsb edir. Firmalararası şəbəkələşmə, bazar və istehsal sahəsində biliklərin yayılması və birgə hərəkət ənənəsinin yaradılması texnoloji infrastrukturun daha da yaxşılaşdırılması üçün əməkdaşlığa şərait yaradır. Bundan başqa, idarəçilik yenilikləri və texnoloji dəyişiklikdən rəqabət gücünü artırmaq məqsədilə istifadə həyati əhəmiyyət kəsb edir [7].

Müşahidələr göstərir ki, texnologiya sahəsində yeniliklər isə kiçik təsərrüfat subyektləri üçün daha böyük əhəmiyyət kəsb edir. İnnovasiyanın məhsuldarlığı yalnız bu sahədə çalışanların profesional fəaliyyətindən asılı olmayıb, eyni zamanda, innovasiya sisteminin aparıcıları kimi onların yerli, milli və beynəlxalq səviyyədə əlaqələrindən də asılıdır. Müasir qloballaşma şəraitində isə belə əlaqələrin olması vacib şərt kimi irəli sürülür. Bununla belə, innovasiya prosesinin milli iqtisadiyyata əhəmiyyətli təsir göstərə bilməsinin zəruri şərtlərindən biri də elmi-tədqiqat müəssisələri və universitetlər ilə sahibkarlar arasında qarşılıqlı əlaqələrin yaradılması və inkişaf etdirilməsidir ki, bu işdə də dövlətin üzərinə olduqca mühüm stimullaşdırıcı vəzifələr düşür. Dövlət tərəfindən elmi-tədqiqat müəssisələri və universitetlər ilə sahibkarlar arasında qarşılıqlı əlaqələrin inkişafı istiqamətində stimullaşdırıcı addımların atılması artıq zərurətə çevrilmişdir.

Əvvəldə qeyd olunduğu kimi, istər innovativliyin, istərsə də rəqabətqabiliyyətliliyin əsasında elmi-texniki nailiyyətlər, onların genişmiqyaslı tətbiqi dayanır. Bütün bunlar isə elmi-təcrübi konstruktor işlərinə daha çox vəsait və diqqətin ayrılmasını tələb edir. Təbii ki, bu halda elmə ayrılan xərclərin ÜDM-in 1%-dən də az olması innovativ inkişafı əngəlləyən səbəb kimi qəbul edilə bilər. Hazırda bütün dünyada Universitetlərin həm elmi müəssisə, həm də məşğulluq mərkəzinə çevrildiyi bir zamanda bu sahəyə ayrılan vəsaitlərin artırılması zəruridir. Universitetlərə yönəldildən vəsaitlər ixtisaslı işçi qüvvəsinin yetişdirilməsi ilə yanaşı, elmi araşdırmaların da sürətli və daha keyfiyyətli aparılmasına imkan verir ki, bu da məşğulluq və bir çox iqtisadi problemlərin həllinə kömək edə bilər.

Araşdırmalar göstərir ki, robotların və yeni informasiya texnologiyalarının sürətli inkişafı ilə başlayan avtomatlaşdırma bütün sənaye sahələrində iş yerlərinin sürətlə azalmasına səbəb olur. Amerikanın 1967-ci ildə dəmir-polad istehsal mərkəzi olan Birminghamsda "U.S. Steel"də 30 min insan işlədiyi halda 1995-ci ildə bu rəqəm 4 min insana qədər azaldı. Bölgənin ən böyük məşğulluq mərkəzi tibbi və elmi araşdırma mərkəzləri başda olmaqla 15 min insanın işlədiyi Alabama Universiteti olmuşdur. Almaniyanın Hamburq şəhərində isə 1978-ci ildə qurulan, 1999-cu ildə 3500 tələbəsi, 100-dən yuxarı professoru, 500 müəllimi olan universitet təqribən ildə 100 patent alaraq həm elmin, həm də iqtisadiyyatın lokomotivinə çevrilib. XX əsrin 50-ci illərində Amerikada Stenford Universiteti tərəfindən qurulan və demək olar ki dünyanın ilk Texnoparkı sayılan Silikon Vadisi ölkə iqtisadiyyatının aparıcı sahəsi kimi çıxış edir. Bütün bunlar ölkəmizdə də, sənaye sahələri ilə elmi-tədqiqat və tədris institutlarının qarşılıqlı münasibətlərinin inkişaf etdirilməsinin zəruri olduğunu göstərir. Azərbaycanda sənaye parkları və məhəllələrinin yaradılması istiqamətində genişmiqyaslı işlər görülür, layihələr uğurla həyata keçirilir, lakin bununla belə sənaye və universitetlər arasında əlaqə hələ də lazımı səviyyədə deyildir. Belə əlaqələrin yaradılması və inkişafı işsizliyin aradan qaldırılması, əhali gəlirlərinin artımı, sənaye istehsalının artımı və s. kimi bir çox iqtisadi göstəricilərlə yanaşı, ən əsası sənaye müəssisələrinin ixtisaslı kadrlarla təminatına kömək edə bilər ki, bu da rəqabətqabiliyyətlilik üçün çox vacibdir. Bu həm də innovasiya proseslərini sürətləndirə bilər. Ona görə ki, istənilən halda innovativ tədbirlərin başında yüksək ixtisaslı mütəxəssis dayanır.

Müasir dünya təcrübəsi sübut edir ki, innovasiya sisteminin gücləndirilməsi funksiyası qloballaşma dövründə milli dövlətlər qarşısında duran həyati əhəmiyyətli məsələdir. Qloballaşma texnoloji infrastrukturun formalaşma prosesində bu sahədə bazar mexanizmində özünü göstərən çatışmazlıqları aradan qaldırmağa yardım edə bilər. İnnovasiya tətbiq edilərkən mövcud olan qeyri-müəyyənliklər bu sahəyə kapital qoyuluşunu çətinləşdirir. Bu şübhəliklərin aradan qaldırılması sahəsində dövlət öz funksiyasını yerinə yerimədikdə qloballaşmanın verdiyi ən mühüm üstünlük - texnologiyanın fasiləsiz tətbiqi reallaşdırıla bilər.

İnkişaf etmiş ölkələrdə ənənəvi olaraq, texnoloji irəliləmə sahəsində dövlət öz üzərinə bö-

yük məsuliyyət götürür və genişmiqyaslı təşkilatçılıq fəaliyyətini həyata keçirir, tənzimləmələr aparır. Bunlardan ən başlıcası, innovasiya üçün zəruri şəraitin yaradılmasıdır. Dövlət texnologiya və innovasiya siyasətini həyata keçirən bütöv iqtisadi strategiyanın lokomotivi kimi çıxış etməlidir. Bu siyasət daxilində biliyin ölkə iqtisadiyyatını bütövlüklə əhatə edən idarə olunması sistemini yaratmaq və onu təsirli hala gətirmək funksiyasını öz üzərinə götürür [5].

Beləliklə, qeyd olunanları nəzərə alaraq iqtisadiyyatın rəqabət qabiliyyətliliyinin yüksəldilməsi məqsədiylə ölkədə kölgə iqtisadiyyatının qarşısının alınması, burada olan vəsaitlərin qanuni şəkildə təsərrüfat dövriyyəsinə cəlb olunması, kölgə iqtisadiyyatına şərait yaradan, onun inkişafına təkan verən amillərin müəyyənləşdirilməsi və aradan qaldırılması, bütün istiqamətlərdə rəqabət qabiliyyətinin təmin olunması zəruri hesab edilir.

Nəticə

Ümumiyyətlə, iqtisadi artımın təmin olunması istiqamətində aşağıdakı tədbirlərin həyata keçirilməsi məqsədəuyğun hesab edilir:

- iqtisadiyyatın mütləq və müqayisəli üstünlüyə malik sahələrinin dəqiqləşdirilməsi;
- dövlət investisiya siyasətinin daha da gücləndirilməsi, cəlb edilmiş vəsaitlərin optimal şəkildə bölüşdürülməsi. Investisiya qoyuluşları zamanı, milli iqtisadiyyatın mütləq və ya müqayisəli üstünlüyə malik sahələrinə vəsait qoyuluşunun stimullaşdırılması;
- milli iqtisadiyyatın üstünlüyə malik sahələrində yaxın strategiya kimi daxili bazarın təmin edilməsi və daxili rəqabətqabiliyyətliliyin formalaşdırılması;
- milli iqtisadiyyatın istənilən sahəsinə investisiya qoyuluşu zamanı yerli iş adamlarına və daxili investisiyalara güzəştli şərtlərlə yanaşılması;
- sahibkarlıq subyektlərinin, yerli iş adamlarının milli maraqları üstün tutması, eləcə də praktiki fəaliyyətlərində kəmiyyət deyil, keyfiyyət göstəricilərinə üstünlük verməsi üçün müvafiq maarifləndirmə tədbirlərinin həyata keçirilməsi;
- ixracyönümlü məhsulların müvafiq qiymətlə dövlət tərəfindən alınması və xarici bazarlara çıxarılması və s.

Ədəbiyyat

1. Əliyev İ.H., Hüseynov S.Y., Əsədov A.M. Milli iqtisadiyyat: modernləşmə və davamlı inkişaf. – Bakı: Avropa, 2013. – 501 səh.
2. Rzayev İ.M. Azərbaycan Respublikasında regionların davamlı sosial-iqtisadi inkişafı: mövcud vəziyyət və gələcək perspektivlər. – Bakı: Elm, 2010. – 468 səh.
3. Musayev A.F. İnnovasiya iqtisadiyyatı və vergi stimullaşdırması. – Bakı: Azərbaycan Universiteti, 2014. – 184 səh.
4. Игнатова Т.В. Институциональные концепции экономического роста и их модернизация. // Государственное и муниципальное управление (Ученые записки СКАГС). – 2017, № 2. – С.57-67.
5. Куранов Г. Факторы экономического роста: оценки и прогноз. // Экономист. – 2013, № 1. – С.10-18.
6. Курнышева И. Тенденции и перспективы экономического роста. // Экономист. – 2017, № 10. – С.13-20.
7. Скиба А. Экономическое развитие как результат обновления. // Экономист. – 2017, № 10. – С.50-56.

Резюме

Аббасзаде М.Т.

Экономический рост и способы использования инновационных методов

Рассмотрены вопросы государственного финансирования инновационной деятельности, ее кредитования на льготных условиях, подготовки высококвалифицированных кадров за счет государственных средств.

Ключевые слова: устойчивая экономика, экономическая интеграция, национальная экономика, макроэкономика, государственная политика, конкуренция.

Summary

Abbaszadeh M.T.

Economic growth and the ways of use of innovative methods

Issues of state financing of innovative activity, its crediting on preferential terms, training of highly-qualified personnel by the public funds have been considered.

Key words: stable economy, economic integration, national economy, macro-economy, state policy, competition.